

روش‌های تشخیص بدرنگ بینی

تهران (پانا) - مدیر اداره پیشگیری از نابینایی وزارت بهداشت علل بروز و روش‌های تشخیص "بدرنگ بینی" را توضیح داد.

به گزارش ایسنا، فرزاد محمدی، ضمن بیان اینکه اطلاق واژه کوررنگی به افراد درست نیست، گفت: بردن این نام می‌تواند معنای نابینایی یا کم‌بینایی را نیز به ذهن متبادر کند. بهترین بیان برای وصف این مشکل، بدرنگ دیدن یا کاستی در دیدن رنگ‌ها است.

او با اشاره به اینکه این اختلال در دو دسته مادرزادی و اکتسابی تقسیم‌بندی می‌شود، افزود: البته نوع مادرزادی اختلال در دیدن رنگ‌ها شیوع بیشتری دارد، اما در مواردی گزارش‌هایی از ابتلای اکتسابی به این اختلال نیز وجود دارد. به‌طور معمول وقتی مادری باردار است، ژن اختلال در دید رنگ‌ها را به جنین پسرش انتقال می‌دهد. این موضوع به‌شکلی شایع است که از هر ۱۵ پسر یک نفر دچار بدرنگ بینی و از هر ۲۰۰ زن یک نفر دچار بدرنگ بینی است. البته به‌طور کلی در مردان و زنان نرمال که مشکلی در دید رنگ هم ندارند باهم خانم‌ها دید رنگ بهتر و توانایی تمایز بهتری برای تشخیص رنگ نسبت به آقایان دارند.

او درخصوص نوع عملکرد اختلال دید رنگ اظهار کرد: این افراد در تمایز میان رنگ سبز و قرمز دچار اختلال هستند که این موضوع ناشی از یک اختلال ارثی در زمان تولد است که تا پایان عمر نیز به‌شکل ثابت و برابر در هر دو چشم وجود دارد. در شبکیه چشم، سه مدل سلول مخروطی و یک مدل سلول استوانه‌ای وجود دارد. سلول مخروطی نسبت به سه رنگ آبی، قرمز و سبز حساس بوده و همین موضوع سبب می‌شود امکان دید رنگ برای انسان فراهم شود؛ هنگامی که این سلول‌ها رنگدانه ندارند یا نسبت به برخی رنگ‌ها اندکی متفاوت حساسیت نشان می‌دهند، طیف گسترده‌ای از بیماری‌های اختلال دید رنگ ایجاد می‌شود.

محمدی با تأکید بر این نکته که در اختلال دید رنگ، موضوع ژنتیک نقش اساسی دارد، تصریح کرد: انواعی از بیماری اختلال دید رنگ وجود دارد که به‌طور اکتسابی به وجود می‌آید. اختلال اکتسابی در بد رنگ بینی، بیشتر در مورد تمایز ترکیب رنگ زرد و رنگ آبی است. بیماری‌هایی مانند بیماری شبکیه ناشی از بیماری قند، آلزایمر، بیماری اعصاب بینایی و مسمومیت دارویی می‌توانند اختلال دید بینایی اکتسابی ایجاد کند.

او با اشاره به اینکه در برخی موارد از اختلال دید رنگ، اختلال حدت بیماری‌ها را نیز مشاهده می‌کنیم، گفت: به‌طور معمول علائم دیگر اختلال بینایی مانند کاهش دید برای بیمار از اهمیت بیشتری برخوردار است و مقدم بر بد رنگ بینی شمرده می‌شود؛ بنابراین ما در هر اختلالی که بتواند باعث افت حدت بینایی باشد، امکان مشاهده اختلال در دید رنگ را نیز مشاهده می‌کنیم.

مدیر اداره پیشگیری از نابینایی وزارت بهداشت، در توضیح حالتی نادر از بدرنگ بینی نیز گفت: یک حالتی از بیماری خاص ارثی کاستی دید رنگ نیز وجود دارد که افراد مبتلا به آن هیچ دید رنگی ندارند و دنیا را خاکستری می‌بینند و هیچگونه دید رنگی ندارند. البته معمولاً این افراد دچار اختلالات شدید حدت بینایی هستند که این موضوع نسبت به بدرنگ بینی برایشان اهمیت بیشتری دارد.

او درخصوص میزان شیوع اختلال دیدرنگ در کشور و جهان ادامه داد: براساس مطالعات انجام شده، شیوع بدرنگ بینی در کشور ایران مشابه با دنیا یا حتی کمتر از آن است. به‌طور معمول، در نژاد اروپایی و اروپای شمالی شیوع بیشتری از اختلال در دید رنگ وجود دارد.

محمدی ادامه داد: به‌طور کلی تجربه این افراد در دیدن رنگ‌ها از غنای کمتری برخوردار است و چندان توانایی تمایز رنگ‌های قرمز، سبز و رنگ‌هایی که ترکیبی از این دو رنگ باشند مانند بنفش و قهوه‌ای را ندارند. این افراد رنگ قرمز و سبز را به‌صورت دو مدل قهوه‌ای می‌بینند. کودکان دچار اختلال در دید رنگ در انتخاب مداد رنگی دچار مشکل هستند، حوصله کمتری برای نقاشی کشیدن دارند و آموزش رنگ برایشان دشوار است. این اختلال دارای طیف گسترده‌ای است و از آنجایی‌که در همه موارد به بینایی خللی وارد نمی‌شود، شاید مشکل جدی برایشان پیش نیاید و با کد گذاری در طیفی از رنگ خاکستری می‌توانند کارشان را پیش برند.

او با اشاره به اینکه اختلال دید رنگ در مورد آموزش کودکان بویژه کودکان استثنایی اهمیت زیادی دارد، گفت: برای کودکان استثنایی که مجموعه‌ای از ناتوانی‌ها را دارند، چالش دید رنگ جدی‌تر است و باید مورد غربالگری قرار گیرند تا مشکلی افزون بر کاستی در دید رنگ نداشته باشند. یک کودک سالم اختلال دید رنگ برایش کمبود جدی ایجاد نمی‌کند، تنها شاید با چالش‌هایی روبرو باشد؛ در صورتی‌که این چالش برای کودک استثنایی می‌تواند مشکلات بزرگتری ایجاد کند.

مدیر اداره پیشگیری از نابینایی وزارت بهداشت با اشاره به محدودیت‌های استخدامی در برخی مشاغل مانند دریانوردی و هوانوردی برای این افراد، ادامه داد: بدرنگ بینی درمان ندارد؛ اما می‌توانیم با استفاده از لنزهای تماسی یا برخی عینک‌های خاص که به شکل انتخابی رنگ‌ها را فیلتر می‌کنند، تمایز بیشتری میان رنگ قرمز و سبز برای بیمار ایجاد کنیم تا امکان شناسایی مناسب‌تری برایش به‌وجود آید. البته فراهم شدن این شرایط نیاز به تست کردن دارد تا میزان و درجه کوررنگی بیمار شناخته شود.

او در پایان در خصوص روش‌های شناسایی بدرنگ بینی افزود: مشهورترین طریقه شناسایی اختلال در دید رنگ از طریق صفحاتی با تجمع نقاط رنگی است که الگوها و اعداد میان آن وجود دارند و چشم نرمال می‌تواند آن را تشخیص دهد. صفحات تحت‌عنوان «ایشی»ها را «اِشیا» می‌توانند با استفاده از آنها متوجه این اختلال شوند؛ البته تست‌های انواع مختلفی از آن وجود دارد که افراد می‌توانند با استفاده از آنها متوجه این اختلال شوند؛ البته تست‌های بسیار حساس‌تری وجود دارد که باید توسط پزشک صورت گیرد تا میزان دقیق اختلال در دید را متوجه شویم.